

KÚRIA

Bfv.I.228/2014/9.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év június hó 2. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A közokirat-hamisítás büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben az **I. rendű** és **II. rendű terhelt** által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyíregyházi Városi Bíróság 32.B.263/2008/33. számú ítéletét és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1.Bf.129/2009/3. számú végzését hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 10.000 (tízezer) Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. rendű és II. rendű terheltet a Nyíregyházi Városi Bíróság a 2009. január 14-én kihirdetett 32.B.263/2008/33. számú ítéletével bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont], ezért őket hat-hat hónapi börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását mindkét terhelt esetében két évi próbaidőre felfüggesztette.

A védelmi fellebbezés alapján eljárva a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 2009. október 20-án meghozott 1.Bf.129/2009/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen a terhelték a Be. 416. § (1) bekezdésének a) és b) pontjára, továbbá a 373. § (1) bekezdésének III.b. pontjára hivatkozással felülvizsgálati indítványt terjesztettek elő.

Álláspontjuk szerint nem történt közokirat-hamisítás és az eljárás bíróságok határozatai a cselekmény minősítése és a bizonyítékok tekintetében ellentétben álltak az akkor hatályban lévő törvénnyel. Hivatkoztak a Kúria 1/2004. Büntető Jogegységi Határozatának II.1. pontjára, mely szerint „a Btk. 274. § (1) bekezdésének c) pontjába ütköző (intellektuális) közokirat-hamisítás büntetettét az követi el, aki jog vagy kötelezettség létezésére, megváltoztatására, vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adat, tény vagy nyilatkozat bizonyító közokiratba foglalásában működik közre”.

Kifejtették, hogy az általuk benyújtott változás-bejegyzési kérelem alapján született bejegyző végzés és a cégkivonat új közhiteles tényként tartalmazza a cégvezető megváltozását, a tulajdonosi szerkezet megváltozását, valamint a társaság székhelyének megváltozását. A bizonyító közokiratba soha nem lett az ingatlan státuszával kapcsolatos dolog bejegyezve, és nem tartalmaz kötelezést gazdasági tevékenység folytatására sem.

Véleményük szerint ezért a teljes bizonyítási eljárás alkalmatlan volt arra, hogy a vád tárgyává tett cselekményt intellektuális közokirat-hamisításként vizsgálja. Kifogásolták, hogy a bíróság nem hallgatta ki az ingatlan tulajdonosát arról, hogy az ingatlan bérbeadását követően mikor járt az ingatlanban, ehhez képest mikor szerzett arról tudomást, hogy az ingatlant kiürítették. Nehezményezték továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a tanúval igazoltatta azt a körülményt, miszerint az ingatlan kiürítése után semmilyen üzleti irat nem maradt hátra.

Véleményük szerint az első fokú ítélet indokolása a rendelkező résszel ellentétes. Az ítélet 6. oldalának első bekezdése szerint a tanú azt állította, hogy a bérleti díj fizetésének elmulasztása ellenére sem tartotta megszüntnek a szerződést, ezzel ellentétben a 6. oldal harmadik bekezdésében a bíróság azt rögzítette, hogy a szembesítés részben eredményre vezetett, a tanú nem tartotta kizártnak a Plaszkó István által a bérleti díj tekintetében elmondottakat.

A felülvizsgálati indítványt előterjesztő terheltek véleménye szerint ez egyértelműen bizonyítja a bérleti jogviszony huzamosabb ideig való fennállását, valamint azt is, hogy az ingatlan tulajdonosa hosszú ideig nem járt az ingatlanban, így azt sem tudhatta, hogy az eltelt idő alatt ott mi történt.

Erre tekintettel álláspontjuk szerint az indokolás hivatkozott részei ellentétesek azzal, hogy a bíróság a rendelkező részben a

bűnösségüket kimondta.

Kifogásolták továbbá azt is, miszerint az ítéletben nem tisztázott, hogy büntetlen vagy büntetett előéletűeket ítél el a bíróság.

Mindezekre figyelemmel azt indítványozták, hogy a Kúria a szükséges intézkedéseket tegye meg a jogsértő helyzet megszüntetése érdekében.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt a törvényben kizártnak tartotta, mivel a tényállás megalapozatlanságára a felülvizsgálati eljárásban nem lehet hivatkozni, az ítélet rendelkező része és az indokolás közötti ellentétre hivatkozással pedig az indítványozók valójában a bizonyítékok mérlegelését támadták, ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.

A felülvizsgálati indítványt a Legfőbb Ügyészség érdemben sem tartotta alaposnak.

Álláspontja szerint a terheltek a valótlan tartalmú társasági szerződés-módosítás, illetőleg nyilatkozat felhasználásával közreműködtek abban, hogy a társaság székhelyére vonatkozóan a cégbíróság valótlan adatokat jegyezzen be; a közhiteles nyilvántartásba nem a bérleti jogviszonyt, hanem a társaság székhelyét jegyezte be a cégbíróság, amely azonban valótlannak bizonyult. A bérleti jogviszony, illetve a tevékenység hiányával kapcsolatos ténymegállapítások ugyanakkor következtetési alapul szolgáltak a bíróságok számára ahhoz, hogy a kft. székhelyeként a kérdéses ingatlan soha nem szolgált, ott a cég nem volt megtalálható.

Utalt arra is, hogy a megadott céghely tekintetében a közhitelességgel bíró cégnyilvántartás, mint közokirat bizonyító erővel bír, ekként összhangban áll az 1/2004. Büntető Jogegységi Határozat II/1. pontjában meghatározottakkal; a terheltek bűnösségének megállapítása, cselekményük jogi minősítése, valamint a kiszabott büntetés megfelel a büntető anyagi jog szabályainak. Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályukban tartsa fenn (BF.293/2014/1.).

A Kúria által a terheltek részére kirendelt védő írásbeli észrevételében rámutatott, hogy a II. rendű terhelt által 2005. augusztus 8. napján megkötött bérleti szerződés határozatlan időre szólt, a bérleti szerződés nem tartalmazta, hogy az ingatlan további bérletbe nem adható; ugyanakkor az, ha gazdasági nehézségei miatt a cég a tevékenységét nem tudja gyakorolni, nem bűncselekmény.

Ezért indítványozta, hogy a Kúria az első- és a másodfokú határozatot helyezze hatályon kívül, utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására, a bérleti szerződésben foglaltak részletes tisztázására a tanú ismételt kihallgatásával és szembesítések elrendelésével; így felderíthető, mi volt a felek tényleges akarata a bérleti szerződés megkötésekor.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésére figyelemmel a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett a hivatkozott törvényhely (5) bekezdésére tekintettel a 416. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is figyelemmel volt. Ilyen eljárási szabálysértést azonban a felülbírálat során nem észlelt.

A felülvizsgálati indítvány részben a törvényben kizárt, részben alaptalan.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, és kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében tételesen felsorolt okok alapján van helye. E felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. § (1) bekezdésében meghatározott eljárásjogi szabály szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, amely a felülvizsgálati indítványban nem támadható. Ebből következően a jogerős ítélet törvényességét a Kúria az ítéleti tényállással összefüggésben vizsgálta.

Ahogy arra a Legfőbb Ügyészség is rámutatott, a felülvizsgálati indítvány azon része, amely az ingatlan eljárás során tanúként kihallgatott tulajdonosa által tett vallomás hiányosságait taglalta, továbbá az a kifogás, miszerint a bizonyítási eljárás alkalmatlan volt a vád tárgyává tett közokirat-hamisítás büntettének vizsgálatára, a törvényben kizárt. Ezzel ugyanis a terheltek - a törvényi tilalom ellenére - az ítéleti tényállás megalapozottságát és ezen keresztül az eljárt bíróságok által megállapított tényállást támadták.

Az ítélet rendelkező részének és indokolásának ellentétére való hivatkozás is téves; emellett a terheltek ezen a címen ténylegesen az eljárt bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét vitatták, amelyre azonban a felülvizsgálat keretei között a már idézett törvényi tilalom folytán nincs lehetőség.

Így a Kúria a tényállást támadó érveket érdemben nem vizsgálta.

A felülvizsgálati indítvány tartalmát tekintve a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontján alapul.

Eszerint felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A cselekmény elkövetésekor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdésének c) pontja szerint az, aki közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó adatot, tényt vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba, elköveti a közokirat-hamisítás büntettét.

A közokirat fogalmát nem a büntetőtörvény, hanem a Polgári perrendtartásról szóló 1950. évi III. törvény 195. § (1) bekezdése tartalmazza. Eszerint az olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki, mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát, úgyszintén az okiratban foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját.

A cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról, és a cégbírószági eljárásról szóló, az elkövetéskor hatályban volt 1997. évi CXLV. törvény 3. §-ának (1) bekezdése alapján a közhiteles cégnyilvántartás a cégjegyzékből, valamint a cégjegyzékben szereplő adat, jog vagy tény igazolására szolgáló mellékletekből, illetve egyéb olyan okiratokból áll, melyeknek benyújtására a céget - közérdekből, illetve a forgalom biztonsága, valamint a hitelezői érdekek védelme céljából - a törvény kötelezi.

E törvény 12. § (1) bekezdésének d) pontja szerint a cégre vonatkozó, a törvényben meghatározott adatok nyilvántartása a cégjegyzékben történik. A cégjegyzék valamennyi cég esetében tartalmazza a cég székhelyét.

E törvényi rendelkezések alapján a 2005. augusztus 25. napján megtartott taggyűlésen történt társasági szerződés- módosítása alapján a társaság ügyvezetője, Plaszkó Péter I. rendű terhelt volt köteles a változás-bejegyzés iránti kérelmet benyújtani az illetékes cégbírószághoz.

Az eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint a változás-bejegyzési kérelmet 2005. szeptember 9-én nyújtották be, ezt követően az I. rendű terhelt 2006. január 26-án a változás-bejegyzési eljárásban olyan valótlan tartalmú nyilatkozatot csatolt be, miszerint ő a szám alatti ingatlan bérlője és ekként a társaság székhelyeként szolgáló ingatlanban biztosítja a társaság működését.

Az irányadó tényállás szerint azonban a kérdéses ingatlanra vonatkozó bérleti szerződést nem ő, hanem a II. rendű terhelt kötötte meg, de a szerződés megkötését követően másfél héttel az ingatlanból eltávozott.

Igy egyértelmű, hogy az I. rendű terhelt a változás-bejegyzési eljárásban valótlan tényről állított, e valótlan tényről rögzítő okirat alapján pedig a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság Cégbíróháza a társaság székhelyére vonatkozóan valótlan adatokat jegyzett be a cégnyilvántartásba.

A töretlen bírói gyakorlat szerint az az elkövető, aki a hatóságot (bíróházat) valamely hamis magánokirat felhasználásával téveszti meg, az 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti intellektuális közokirat-hamisítás büntetetté valósítja meg. A bűncselekmény akkor válik befejezetté, ha a valótlan tartalmú, cégbíróháshoz benyújtott okirat alapján a cégbíróház a valótlan adatot a cégnyilvántartásba bejegyzí.

Az irányadó tényállás szerint a cégjegyzékbe az a valótlan tartalmú adat került be, hogy a kft. céghelye a kérdéses nyíregyházi ingatlan. A bűncselekmény megvalósulása szempontjából közömbös, hogy a cég székhelyeként megjelölt ingatlan tulajdon- és birtokviszonyai milyenek; a cégbíróház nem az ingatlan státuszával kapcsolatos adatot jegyzí be, hanem annak az ingatlannak a címét, amelyen a cég ténylegesen működik (közhitelesség elve).

Az I. rendű terhelt tehát nem azzal követte el a közokirat-hamisítást, hogy az ingatlan birtokállapotára vonatkozóan szolgáltatott valótlan adatokat, hanem azzal, hogy a cégnyilvántartásba olyan adat került bele, amely a cég székhelyével kapcsolatban valótlanulást tartalmaz.

Ezért a felülvizsgálati indítványban foglalt kifogásoknak a Kúria nem adott helyt.

A terheltek sérelmezték azt is, miszerint az ítéletben nem tisztázott, hogy büntetlen vagy büntetett előéletű terhelteket ítéel a bíróság.

Az ítélet tartalmáról, annak szerkezetéről a Be. 258. § (1)-(3) bekezdései tartalmazzak rendelkezéseket. Ezek szerint az ítélet indokolása tartalmazza a vádlott (vádlottak) személyi körülményeit, ezek között pedig rögzíteni kell a korábbi büntetésre vonatkozó adatokat, függetlenül attól, hogy e korábbi elítélések miatt a vádlott büntetett vagy büntetlen előéletűnek számít. Az 1978. évi IV. törvény 100. §-ának rendelkezései szerint ugyanis az elítéléshez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alóli mentesítés újabb bűncselekmények elkövetése esetén nem terjed ki azokra a

hátrányos következményekre, amelyeket a büntetőtörvény a korábbi elítéléshez fűz.

Az eljárt bíróságok az eljárási törvény e rendelkezéseinek megfelelően, törvényesen sorolták fel a terheltek korábbi elítéléseit.

Megjegyzi a Kúria, hogy e korábbi elítélésekhez kapcsolódóan a jelen ügyet elbíráló határozatokban az eljárt bíróságok nem állapítottak meg semmiféle hátrányos következményt. A felülvizsgálati indítvány e kifogása egyébként sem olyan jellegű anyagi jogi, vagy eljárási hibára hivatkozik, amely egyáltalában a felülvizsgálati eljárás tárgyát képezhetné.

Az eljárt bíróságok a terheltek büntetőjogi felelősségét törvényesen állapították meg, és nem tévedtek a terhükre rótt bűncselekmények jogi minősítésében sem.

Azonban a Kúria megjegyzi, hogy valójában az I. rendű terhelt követte el önálló tettesként - és nem társtettesként - a terhére rótt bűncselekményt, Plaszkó István II. rendű terhelt cselekménye pedig e tettesi magatartáshoz kapcsolódó fizikai bűnsegédként értékelhető (BH 2013.175.). Ennek azonban a felülvizsgálati indítvány elbírálása körében nincs jelentősége.

Mindezekre figyelemmel a Kúria - a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva - a Be. 426. § alapján a megtámadott határozatokat hatályukban fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a terheltek részére a Be. 420. § (2) bekezdése alapján védőt rendelt ki, részére díjat állapított meg, ekként az eljárás során bűnügyi költség merült fel; amit a Be. 429. § (1) bekezdése alapján az állam visel.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az ismételt felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. június 2.

*Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k.
előadó bíró, Dr. Vaskuti András s. k. bíró*

A kiadmány hitelével:

AIné írnok